Verses praising Sacred Dharmapuri in Telangana 2

ધર્મપુરી વર્ણનમ્ ૨

Document Information

Text title : Verses praising Sacred Dharmapuri in Telangana 2

File name : dharmapurIvarNanam2.itx

Category : vishhnu, koriDevishvanAthasharmA

Location : doc_vishhnu

Author : koriDe vishvanAthasharmA, dharmapurI

Transliterated by : koriDe vishvanAthasharmA

Proofread by : koriDe vishvanAthasharmA

Acknowledge-Permission: Koride Vishwanatha Sharma

Latest update : March 15, 2018

Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

June 28, 2023

sanskritdocuments.org

Verses praising Sacred Dharmapuri in Telangana 2

ધર્મપુરી વર્ણનમ્ ૨

મઙ્ગળશ્લોકાઃ

અયિકરિકર્ણિક । મૂષિકવાહન । પર્વતજાસુત । સામ્બપ્રિય ।
નુતજનપોષક । ષણ્મુખસેવિત ।શઙ્કરચુમ્બિતફાલતટ ।
વરચતુરાનનદેવગણાર્ચિત । દાનવભઞ્જક । દાસરત ।
જય ગણનાયક । વિઘ્નવિનાશક । ધર્મપુરીજનપાલ વિભો । ॥ ૧॥

અયિ । નિજમૂર્ધજપાશજટોદ્ભવગૌતમજાસિકતોદ્ભવ । ભોઃ
વરરઘુવંશકળાનિધિકીર્તિતરાઘવસેવિતલિઙ્ગતનો ।
નિજવરભક્તકૃતાઘવિનાશક । દાસજનાર્થિતદાનરતે ।
જય રજનીકરભૂષિતશેખર । ધર્મપુરીવિલસન્નિલય ॥ ૨॥

ત્વદ્દર્શનં યદિ લભે ન તુ નીલકણ્ઠ
હે સોમ નામભજનં ન કરોમિ યત્તે ।
રૂપં સ્મરામિ તવ ચેન્ન મનોહરં યત્
તજ્જીવનં મમ નિરર્થકમેવ શમ્ભો ॥ ૩॥

પ્રાતઃ કાલીન ગોદાવરીવર્ણનમ્

યા લક્ષ્મીનૃહરેઃ પદાબ્જલસિતા બ્રહ્માદિદેવૈર્યુતા
યા રામાર્ચિતરામલિઙ્ગનિલયા ભક્તાઘવિધ્વંસિની ।
યસ્યાઃ પ્રાગ્દિશિ ગૌતમી રવિકરાન્ પ્રક્ષાલયન્તી સદા
સેયં ધર્મપુરી સનાતનપુરં ક્ષેત્રં સતીર્થં મહત્ ॥ ૪॥

ગોદાવરીગતસુરાર્પણકૌતુકેન્દુઃ
પીયૂષભાણ્ડપરિપૂર્ણસુધાકરોડયમ્ ।
વીચીનિબદ્ધપ્રતિબિમ્બતનુર્ નિતાન્તં
સૂર્યોદયે લસતિ ગચ્છતિ ખાન્નિશેશઃ ॥ ૫॥

ગોદાવરીવરજલેષુ વિનોદમિચ્છુઃ
તારાયુતો વરતરઙ્ગહૃતાત્મરૂપઃ ।

આવૃત્ય વાર્વસિતકૈરવમાત્મબન્ધું
સૂર્યોદયે લસતિ ગચ્છતિ ખાદ્ધિમાંશુઃ ॥ ૬॥

નિષ્કાસ્ય દ્વિજરાટ્ તમોડન્ધપટલં યાત્યેકતો હ્યમ્બરાત્
નિદ્રામુદ્રિતમાનવાન્ દ્વિજવરાઃ જાગ્રન્તિ રાવૈર્મુહુઃ ।
છિત્ત્વાડન્ધં દ્વિજકાન્તિભિર્ દ્વિજવરાઃ શ્રાવ્યન્તિ વેદશ્રુતીઃ
પ્રાતર્ ધર્મપુરીપુરસ્ય હિ જનાન્ કુર્વન્તિ ચૈતન્યકાન્ ॥ ૭॥

ગૌતમ્યાસ્તુ તરઙ્ગપઙ્ક્તિનિનદૈર્ માધુર્યમાપૂર્યતે
આબ્રાહ્મી હરિતશ્ચ છાત્રવટવઃ પૂર્યન્તિ વેદશ્રુતીઃ ।
ગાવોડમ્ભેતિ નદન્તિ વત્સકગણં સ્વોધાસ્યદાનાય તાઃ
પ્રાતર્ ધર્મપુરં હિ મઙ્ગળકરૈર્ ધ્વાનૈઃ પવિત્રીકૃતમ્ ॥ ૮॥

યસ્યાં બ્રાહ્મણપુઙ્ગવૈરનુદિનં સુસ્નાતલિપ્તાઙ્ગકૈઃ
ગાયત્રી શ્રુતિરાવ સુસ્વરગળૈર્ દત્તાઞ્જલિર્ ભાસ્કરઃ ।
સ્નાત્વા ક્ષાલિતરશ્મિભિર્ નરહરિં સન્દ્રષ્ટુકામો મુદા
નિદ્રામુદ્રિતપદ્મમુન્નયતિ યઃ સંસેવનાય પ્રભુમ્ ॥ ૯॥

ગોદાવરીવિમલવારિતરઙ્ગહૃદ્યૈર્
યત્કૈરવૈર્ રતિમુપેત્ય મુદા નિશાન્તે ।
ઇન્દૌ ગતે તુ કમલાનિ નિમીલિતાનિ
ઉન્મીલ્ય ભાસ્કરકરૈર્ વિકસન્તિ પ્રાતઃ ॥ ૧૦॥

યે ચૈવ બદ્ધતનવઃ કમલોદરેષુ
ભૃઙ્ગા હિ ભાનુહૃતચિત્તમુમુક્ષવસ્તે ।
સન્તુષ્ટભાસ્કરકરૈઃ સુવિમુક્તસઙ્ગાઃ
ગીતોપદેશકવરા નનુ યાન્તિ ચોર્ધ્વમ્ ॥ ૧૧॥

શ્રી વૈષ્ણવા નૃહરિસેવનતત્પરાશ્ચ
દિક્પૂર્યમાણશુભમઙ્ગળવાદ્યઘોષૈઃ ।
ગોદોદપૂર્ણવરહેમઘટા નિવૃત્ય
નિર્યાન્તિ વેદપઠનૈર્ ભૃતદેવચિત્તાઃ ॥ ૧૨॥

ગોપાલબાલકગણૈર્ ધૃતહસ્તદણ્ડૈઃ
ગાવો મુદા પ્રતિગૃહાત્ કિલ મુક્તબન્ધાઃ ।
વાત્સલ્યદત્તપયસોડન્વયગોગણાશ્ચ
ગોદાવરીતટવનં હ્યુપયાન્તિ ધીરમ્ ॥ ૧૩॥

કોક્કોરકોધ્વનિયુતૈર્ ન્નનુ કુક્કુટૈશ્ચ
દિક્પૂર્યમાણનિનદૈઃ પ્રવિમુક્તકણ્ઠૈઃ ।
જાગ્રન્તિ યેન હિ વિબુધ્ય વિમુક્તમઞ્ચાઃ
યદ્ગૌતમીનિવહનાય જનાસ્તુ યાન્તિ ॥ ૧૪॥

યદ્દાયતો બુધ સદાશિવ વિશ્વનાથૌ
રાજન્નશાસ્ત્રિકૃતવાઙ્મયસેવનં તુ ।
પ્રાભાતિકં ન્નનુ સકીર્તનચિત્તજિહ્વાઃ
ગોદાવગાઢતનવઃ સ્વગૃહાણિ યાન્તિ ॥ ૧૫॥

ગોદાં હિ ગોપતરુણીમણયસ્તરણ્યાં
ગોક્ષીરપૂરિતઘટાઃ બહવો તરન્ત્યઃ ।
ગ્રામં પ્રવિશ્ય મધુરસ્વરકણ્ઠરાવૈઃ
ઉદ્ઘોષયન્તિ ન્નનુ વિક્રયણાય દુગ્ધમ્ ॥ ૧૬॥

ગઙ્ગે । ત્રિવિક્રમપદોદ્ભવિ । હે સુરાર્ચ્યે ।
પાપઘ્નિ । હે શિવજટાહૃતવારિરૂપે ।
વિધ્વસ્ત ગૌતમમહર્ષિકૃતાઘરાશે ।
ત્વં જાગૃહીત્યુષસિ ભક્તવરાઃ સ્તુવન્તિ ॥ ૧૭॥

અભ્યાગતા વિવિધદેશસમાગતાશ્ચ
અબાલવૃદ્ધપુરવાસગણાશ્ચ વીથ્યામ્ ।
સ્નાતાઽઽગતાન્ દ્વિજવરાનભિવન્દ્ય નમ્રાઃ
ગોદાનિમજ્જનપરાસ્ત્વરિતં પ્રયાન્તિ ॥ ૧૮॥

પિત્રાજ્ઞયા ગતવનો રઘુરામચન્દ્રઃ
સ્નાત્વા ચ યત્ર પિતરં ત્વકરોદ્ધિ તૃપ્તમ્ ।
ભક્ત્યાઽર્ચયત્ સ્વકૃતસૈકતલિઙ્ગમૂર્તિં
તદ્ગૌતમીસ્થસિકતા હિ પુનન્તિ ભક્તાન્ ॥ ૧૯॥

યદ્રામચન્દ્રકૃતપૈતૃકકર્મ યત્ર
મોક્ષં પ્રદાત્ દશરથાય ગતાઘભાજે
અભ્યાગતાઃ સ્વપિતૃમોક્ષમવાપ્તિહેતોઃ ।
ગોદાતટે હ્યનુચરન્તિ સુપિષ્ટપિણ્ડૈઃ ॥ ૨૦॥

સઙ્કલ્પમન્ત્રપઠના વટવા સ્તુ કેચિત્

કેચિન્નિમજ્જનપરા હરશબ્દપૂર્વમ્ ।
સન્ધ્યાન્ત્વુપાસનપરાઃ સુનિમીલિતાક્ષાઃ
ગોદાજલેષુ વિધિકર્મરતા દ્વિજા હિ ॥ ૨૧॥

વિપ્રોત્તમાઃ
ગોદાસ્નાનપુનીતકાન્તિતનવઃ સ્વભ્યસ્તવેદાનનાઃ
ધર્માધર્મવિચારશાસ્ત્રપટવઃ વાણીલસજ્જિહ્વકાઃ ।
નિત્યં ત્વર્ચિતદેવતાતિથિગણાઃ ભસ્માનુલિપ્તાઙ્ગકાઃ
તેઽમી ધર્મપુરીનિવાસરસિકાઃ વિપ્રોત્તમા ધાર્મિકાઃ ॥ ૨૨॥

ત્રિપુણ્ડ્રભસ્માઞ્ચિતફાલભાગાઃ
રુદ્રાક્ષમાલાધૃતકણ્ઠભાગાઃ ।
યજ્ઞોપવીતૈર્ભૃતવત્સભાગાઃ
વિપ્રોત્તમાઃ કર્મસુ નિષ્ઠચિત્તાઃ ॥ ૨૩॥

નિત્યં ત્વનુષ્ઠાનક્રિયાકલાપાઃ
વેદપ્રપૂતાનનચન્દ્રબિમ્બાઃ ।
ધર્મૈકનિષ્ઠાશ્ચ સદા ક્રિયેષુ
સ્વસ્તિઃ પ્રજાભ્યોઽસ્ત્વિતિ ચિત્તકામાઃ ॥ ૨૪॥

વૃત્ત્યાં સ્વકીયેન ખલુ ધર્મનિષ્ઠાઃ
પરોપકારાયનિહિતૈકચિત્તાઃ ।
સત્સઙ્ગગોષ્ઠીહૃતરાત્રિકાલાઃ
તે ધર્મપૂઃ પૌરવરાશ્ચધન્યાઃ ॥ ૨૫॥

શ્રૌત સ્માર્તસુનિત્યકર્મવિધયે યત્ શ્રાવણી કર્મણિ
સર્વે વિપ્રકુલોત્તમાઃ સુઘટિતાઃ યજ્ઞોપવીતં મુદા ।
સામૂહેન હિ ધારયન્તિ વિનતાઃ કૃત્વાઽર્ષહોમાર્ચનં
બ્રાહ્મં યજ્ઞવિધિં તથાર્ષપઠનં સમ્પૂરયતઃ સદા ॥ ૨૬॥

પુરસ્ત્રીમણયઃ
શ્રીશેષયોક્તનિગમાન્તભૃતાત્મતત્ત્વં
યન્નારસિંહશતકં હરિભક્તિસારં
ભ્રાજન્નૃસિંહચરણાબ્જકહૃષ્ટચિત્તાઃ
ગાયન્તિ પ્રોદ્ગલિતગાનયુતા સ્તુ નાર્યઃ ॥ ૨૭॥

નગરવીથિ

માલાં ક્વચિદ્ધિ ધનુરાકૃતિભઽક્વચિચ્ચ
ખઽગં ક્વચિન્નનુ સુદર્શનરૂપમન્યત્ ।
ભિન્નૈઃ સદાકૃતિવિશેષગણૈર્ બલાકાઃ
બધ્નન્તિ ધર્મપુરમમ્બરવીથિમાર્ગમ્ ॥ ૨૮॥

શ્રીનારસિંહ વચસા ત્વનિલાત્મજઃ કિં
આજ્ઞાપયેત્ કપિકુલં પુરરક્ષણાર્થમ્ ।
યત્ ત્રાસયન્તિ શઠબુદ્ધિનરાંસ્તુ વીથ્યાં
સૌધાગ્રભાગવિહરદ્ વરવાનરા હિ ॥ ૨૯॥

ગોદાતરઽગનિચયદ્વિગુણીકૃતૈર્હિ
ઉદ્યત્પ્રભાકરકરૈર્ ધૃતહેમસૌધાઃ ।
વજ્રાયુધેન વિનિપાતિતમેરુશૃઽગાઃ
કિં ક્ષેત્રવાસનિલયાઃ પરિવર્તિતા વા? ॥ ૩૦॥

કન્યા ગૃહાઽગણતલં પરિશુધ્ય ચાદ્ભિઃ
કૃત્વા મુદા રજિતભાસિતરઽગવલ્લીઃ ।
સન્દીપ્તગોમયગિરિપ્રતિમા વિધાય
રઞ્જન્તિ ચાપહૃતચિત્તજનં હિ માર્ગમ્ ॥ ૩૧॥

રાજગોપુરમ્ -
યદ્રાજગોપુરગવાક્ષકવાટમાર્ગાત્
આવૃત્ય પક્ષિનિવહાન્ ખલુ મેઘમાલાઃ ।
ગચ્છન્તિ મન્દિરમહો શુભકૃષ્ણવર્ણાઃ
દ્રષ્ટું રમાનરહરિં વિનતા નિનાદૈઃ ॥ ૩૨॥

બ્રહ્માદિ દેવગમનાય શુભાઙ્કિતં હિ
ભક્તાગ્ર્યદૈત્યગમનાય મહોન્નતં ચ ।
યત્સ્વાગતાદરણપૂર્વક ભૃત્યવર્ગં
તદ્રાજગોપુરમહો કિમુ વર્ણશક્યમ્ ॥ ૩૩॥

દીવ્યત્ સુવર્ણકલશૈર્ નનુ ભ્રાજમાનં
આકાશચુમ્બનપરં શિખરાગ્રભાગમ્ ।
આદિત્યદૈત્યપ્રતિમાહૃતચિત્તહૃદ્યં
યદ્રાજગોપુરમહો કિમુ વર્ણશક્યમ્ ॥ ૩૪॥

દૈનન્દિકેન વિધિના ગગનાન્તરાળે

સમાશ્વવાહનરથં ત્વધિરૂઢભાનુમ્ ।
આયાન્તમાહ્વયતિ હિ શ્રમમોચનાય
યદ્ ગોપુરં ધૃતકપોત સુપુષ્પમાલમ્ ॥ ૩૫॥

ઉદ્યદ્દિનેશકિરણૈર્ જ્વલદગ્નિતેજઃ
સ્નાતાનુલિપ્તવરભક્તસમાહ્વનાય ।
યદ્ રાજગોપુરમહો હરિમન્દિરસ્ય
ધીરં વિલોકયતિ પૂર્વમુખાભિરામમ્ ॥ ૩૬॥

યમનિલયમ્ -
દ્વારસ્ય દક્ષિણમુપાશ્રિતધર્મરાજઃ
યદ્દક્ષિણાદિગધિનાયકમન્દિરેઽત્ર
સઙ્ગણ્ય સન્દર્શકભક્તગણાઘરાશીન્
દૂરીકરોતિ નરસિંહસુભક્તકાનામ્ ॥ ૩૭॥

મન્દિરમ્ -
રેખૈસ્ત્રિપુણ્ડ્રકવિભૂતિસુફાલભાગાઃ
કેચિચ્ચ વૈષ્ણવરા નનુ ચોર્ધ્વપુણ્ડ્રાઃ ।
હેનારસિંહ વરદેતિ ચ ભક્તિરાવૈઃ
લક્ષ્મીનૃસિંહનિલયં ખલુ રઞ્જયન્તિ ॥ ૩૮॥

ગાયન્તિ કેચિદ્ધિ નુદન્તિ કેચિત્
સ્તુવન્તિ કેચિચ્ચ ભજન્તિ કેચિત્
નૃત્યન્તિ કેચિત્ પ્રણમન્તિ કેચિત્
લક્ષ્મીનૃસિંહસ્ય ચ મન્દિરે હિ ॥ ૩૯॥

વરાહતીર્થમ્ -
લોકૈકરક્ષણવિધૌ હતહેમનેત્રઃ
શ્રીશો ધૃતક્ષિતિમૃદદ્ભુતદંષ્ટ્રભાગાન્ ।
પ્રક્ષાલ્ય પૂતમકરોત્સ વરાહરૂપઃ
યત્તદ્વિરાજતિ પવિત્ર વરાહતીર્થમ્ ॥ ૪૦॥

યસ્મિન્ મુદા નિવહનાદ્ધિ સભાર્યકશ્ચ
ચિન્તામણિઃ પરમવાપ હિ મુક્તિમાર્ગમ્ ।
ચિન્તામણીતિયદગાદ્ધિ સરઃ પ્રસિદ્ધં
વારાહતીર્થમિહ રાજતિ ધર્મપુર્યામ્ ॥ ૪૧॥

લક્ષ્મીનૃસિંહવિભુદર્શનસાભિલાષં
ગ્રામં પ્રવિષ્ટમતિથિં નનુ સાદરેણ ।
ભૃઙ્ગાનુરઞ્જિતસુમઙ્ગળવાદ્યઘોષૈઃ
સુસ્વાગતં વદતિ ચેહ વરાહતીર્થમ્ ॥ ૪૨॥

ઉત્થાય ચૈકચરણં ચ નિમીલ્ય નેત્રે
ધ્યાનૈકચિત્તવિલસત્સરસિપ્રસુમાઃ ।
નિષ્કમ્પમાનલસદઙ્ગવિભાસપક્ષાઃ
કિં તાપસાનનુસરન્તિ બકા હિ તીરે ॥ ૪૩॥

અભ્યાગતાય મધુપાય વિનમ્રભાવૈઃ
સન્તુષ્ટકં વિકસિતાનનપદ્મવૃન્દમ્ ।
દત્ત્વા હિ મધુપર્કમનન્યચિત્તં
વારાહતીર્થમિહ શિક્ષતિ ચાતિથેયમ્ ॥ ૪૪॥

યદ્દીવ્યદુન્નતકવાટયુતાનિ યાનિ
બદ્ધાણિ મઙ્ગલસુતોરણચૂતપત્રૈઃ ।
વાતાયનૈર્ હ્યુપરિ ભાગમલઙ્કૃતાનિ
દ્વારાણિ તાનિ વિલસન્તિ પુરીગૃહાણામ્ ॥ ૪૫॥

સત્યવતીકુણ્ડમ્ -
ગોદાવગાહનતનુર્ ગતસર્પરૂપઃ
માનૂષ્યરૂપમગમન્ત્રનુ યત્ર તીર્થે ।
ખ્યાતિઙ્ગતં હિ વરસત્યવતી તટં તત્
મગ્નાન્ કરોતિ હિ જનાનનઘાન્ ચ નિત્યમ્ ॥ ૪૬॥

શિવમન્દિરમ્ -
નિત્યં પ્રાપ્ય શિવાલયે દ્વિજવરાઃ ત્વૈશાન્ય કોણે સ્થિતં
વિઘ્નેશં પ્રથમં સુપૂજ્ય શિવજં મન્ત્રૈરથર્વૈર્ નુતાઃ ।
સવ્યાસવ્યવિધૌ પ્રદક્ષિણક્રમં કૃત્વા હિ શૈવં તતઃ
કાશીવિશ્વપતેશ્ચ લિઙ્ગમપરં સ્તુત્વા કપીશાહૃતમ્ ॥ ૪૭॥

ગત્વા સન્નિધિમીશ્વરસ્ય જગતઃ હ્યુક્ત્વા મહન્યાસકં
રુદ્રૈકાદશવારઘોષણપરાઃ કૃત્વાડભિશેકાદિકં
ભસ્માલિપ્ય ચ બિલ્વપત્રસુદલાનિક્ષેપયન્તો મદા
નૈવેદ્યં વરધૂપદીપસહિતં દત્ત્વ ચ નીરાજનમ્ ॥ ૪૮॥

નૈકૈર્વૈદિકમન્ત્રપુષ્પનિચયૈઃ ભક્ત્યા નમન્તઃ સ્તવૈઃ
સાષ્ટાઙ્ગં નમિતા દ્વિજા સુમધુરં ગાયન્ સ્તુતિં શૂલિનઃ ।
ઇત્યેવં હિ સદાઽર્ચને સુનિરતાઃ તૃપ્તિં ગતા સ્તે પુનઃ
માસે શ્રાવણિકેઽર્ચયન્તિ વરદં લિઙ્ગં હિ રામાર્ચિતમ્ ॥ ૪૯॥

ગરુડસ્તમ્ભમ્ -
દ્વારન્દ્વિતીયમધિગમ્ય નરા હિ ભક્ત્યા
સ્તમ્ભં મહોચ્છ્રિતપતાકયુતં ચ દૃષ્ટ્વા ।
યદ્ ગારુડપ્રતિમયા સુસમાશ્રિતં તત્
ભક્ત્યા નમન્તિ નરકેસરિદર્શનાશાઃ ॥ ૫૦॥

ઇતિ સંસ્કૃતસાહિત્યરત્નપદલાઞ્છનસ્ય,
બુધકોટિનુતસ્ય, પ્રથિતકવિપણ્ડિતગણાગ્રણીવરસ્ય,
અખિલશિષ્યકોટિવૃન્દાર્ચિતપાદપદ્મયુગલસ્ય,
આચાર્યકોરિડેરાજન્નશાસ્ત્રિણઃ દ્વિતીયપુત્રેણ કોરિડે વિશ્વનાથ શર્મણા
વિરચિતં ધર્મપુરીવર્ણનં સમાપ્તમ્ ।

Dharmapuri is famous for Sri Lakshmi Narasimha Swamy Temple. It is situated on the southern banks of Godavari which flows through the town. Only at Dharmapuri the Godavari river flows from north to south direction, while in normal course flowing west to east. For this reason, the river at Dharmapuri is called Dakshina Vahini. The town is one of the nine Narasimha Kshetrams and Teertharajamu.

Composed by Koride Vishwanatha Sharma, Dharmapuri, Telangana
Proofread by Koride Vishwanatha Sharma.

Verses praising Sacred Dharmapuri in Telangana 2
pdf was typeset on June 28, 2023

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*